

INFORMACIJA VISUOMENEI

iš metodikos

VAISIAUS ŽŪTIS

.L.A.G.D.

LIETUVOS AKUŠERIŲ
GINEKOLOGŲ DRAUGIJA

2019 07 13

VAISIAUS ŽŪTIS

Kas yra žuvęs vaisius?

Vaisius gali nustoti vystytis (žūti) gimdoje bet kuriuo nėštumo laikotarpiu. Tai nustatoma tiriant ultragarsu, kai nematoma vaisiaus širdies veiklos.

Jei vaisius nustoja vystytis iki 21 nėštumo savaitės ir 6 dienų, laikoma, kad yra nesivystantis nėštumas arba neįvykęs persileidimas, ir tokia vaisiaus žūtis Lietuvoje neįtraukiama į mirčių registrą.

Jei vaisius žūva, suėjęs 22 nėštumo savaitėms ir daugiau, gimęs vaisius vadinamas naujagimiui, ir tokia vaisiaus žūtis priskiriama naujagimių mirtingumui.

Kas yra negyvas naujagimis?

Tai naujagimis, gimęs negyvas dėl žūties motinos gimdoje prieš gimdymą ar jo metu. Jei naujagimis gimsta gyvas ir miršta dėl tam tikrų priežasčių iki 28 dienų po gimdymo, jis vadinamas mirusiu naujagimiui.

Kokios priežastys lemia vaisiaus žūtį gimdoje?

Galimos vaisiaus žūties priežastys skirstomos į 4 grupes.

1. **Sunkios motinos ligos** (didelis kraujospūdis, nutukimas, infekcinės ligos, cukrinis diabetas, skydliaukės ligos, inkstų ir kitų organų ligos ir žalingi įpročiai, ypač rūkymas).
2. **Vaisiaus priežastys** (chromosomų patologija, dauginė raidos patologija).
3. **Placentos priežastys** (placenta yra gimdoje esantis organas, kuris teikia vaisiui maisto medžiagas ir deguonį, tačiau placenta gali atsiskirti prieš laiką, t. y. iki vaisiaus gimimo, arba blogai funkcionuoti, tuomet vaisius lėtai auga, būna per mažo svorio ir gali žūti).
4. **Virkštelės priežastys** (virkštelės mazgas ar kilpos iškritimas, susiaurėjimas ar užspaudimas).

Maždaug trečdaliu atvejų gydytojams nepavyksta nustatyti, kodėl naujagimis gimė negyvas.

Kaip įtarti, kad vaisius žuvo?

Pagrindinis požymis yra nejaučiami vaisiaus judesiai.

Ar bus atliekami tyrimai patvirtinti vaisiaus žūčiai?

Jei nejaučiami vaisiaus judesiai, gydytojas patikrina vaisiaus širdies ritmą ir atlieka vaisiaus ultragarsinį tyrimą. Jei ultragarsu nematomas vaisiaus širdies plakimas, vadinasi, vaisius žuvo.

Ką daryti žuvus vaisiui?

Jei vaisius žuvo gimdoje, bus siūloma gimdymą sužadinti. Tai reiškia, kad gydytojas skirs vaistų, kurie sukels gimdos susitraukimus, ir gimdymas įvyks per kelias ateinančias dienas. Gimdymas natūraliu būdu – pati geriausia išeitis, žuvus vaisiui. Kai kurios moterys nori laukti savaiminės gimdymo pradžios. Gimdymas paprastai prasideda per 1 – 2 savaites po vaisiaus žūties. Laukti ilgiau kaip 3 – 4 savaites savaiminio gimdymo yra nesaugu, kadangi žuvusio vaisiaus medžiagos, patekusios į motinos kraujotaką, gali sukelti kraujo krešėjimo sutrikimą.

Po negyvo naujagimio gimimo gimdymo kambaryje tėvai gali būti kartu su naujagimiui tiek, kiek jiems atrodo reikalinga. Po gimdymo moteris neguldoma į palatą, kurioje yra sveikus naujagimius pagimdžiusių moterų.

Kai negyvas naujagimis gimsta, gydytojai pasiūlo atlikti išsamius tyrimus išsiaiškinti, kodėl vaisius žuvo. Tyrimai gali būti atlikti tik tėvų sutikimu, patvirtintu raštu. Galutinių tyrimų rezultatų gali tekti laukti kelias savaites ar ilgiau.

VAISIAUS ŽŪTIS

Negyvo naujagimio palaikus tėvai turi teisę palaidoti ar kremuoti Lietuvos Respublikos įstatymais nustatyta tvarka.

Rekomenduojama apsilankyti pas akušerį-ginekologą anksčiau nei po 6 savaičių po gimdymo, aptarti gautų tyrimų rezultatus, žūties priežastis, pasitarti dėl kontracepcijos.

Ar galima normaliai pastoti pagimdžius negyva kūdikį?

Dauguma moterų pastoja ir išnešioja sveikus vaikus. Sveikoms moterims, kurių vaisiaus žuvimo priežastis liko neaiški, rizika vėl susilaukti negyvo naujagimio yra 0,78 – 3 proc. Vis dėlto prieš planuojant nėštumą verta pasikonsultuoti su gydytoju dėl rizikos pakartotinai susilaukti negyvo naujagimio. Pastojus nėštumą prižiūrės akušeris-ginekologas.

Kas gali padėti susitaikyti su vaiko netektimi?

Įstverti sudėtingą gedėjimo laikotarpį, kuris yra labai individualus, gali padėti artimųjų parama, socialinio darbuotojo konsultacijos, psichologų ar psichoterapeutų pagalba. Tikintiesiems gali padėti šventiko patarimai.

Kaip išvengti vaisiaus žūties?

- Atsisakyti žalingų įpročių (nerūkyti, nevartoti alkoholio, narkotikų).
- Gydyti ūmias ir kontroliuoti lėtines ligas.
- Reguliariai lankytis pas akušerį-ginekologą nėštumo metu.
- Prieš planuojamą kitą nėštumą bent mėnesį gerti folio rūgšties po 400 – 800 mikrogramų per parą. Jei buvo vaisiaus raidos sutrikimų (apsigimimų), gerti 10 kartų didesnę folio rūgšties dozę (po 4 mg per parą). Pastojus gerti folio rūgšties iki 12 nėštumo savaitės.
- Jei buvo vaisiaus raidos sutrikimų, sulaukus 11 – 13 nėštumo savaitės, būtina prenatalinė vaisiaus diagnostika.
- Vertinti vaisiaus judesius. Nejaučiant vaisiaus judesių ar įtarus, jog vaisiaus judesiai susilpnėjo ar jų sumažėjo, nedelsiant kreiptis į akušerį-ginekologą.

Informacija visuomenei

Lietuvoje vaisiaus žūtimi laikomas vaisiaus žuvimas gimdoje po 22 nėštumo savaičių. Nors didžioji dalis nėštumų vystosi sklandžiai ir baigiasi sveiko išnešio to naujagimio gimimu, tačiau maždaug 1 atveju iš 200 gimdymų gimsta negyvas naujagimis. Vaisiaus žūtį gali sukelti sunkios motinos ar vaisiaus ligos, virkštelės ar placentos patologija. Net ir atlikus išsamius gimdyvės ir negyvo gimusio naujagimio tyrimus, trečdaliu atvejų vaisiaus žūties priežastis lieka neaiški. Pagrindinis vaisiaus žūties subjektyvus simptomas – išnykę vaisiaus judesiai. Objektyviai vaisiaus žūtis nustatoma ultragarsiniu nėščiosios tyrimu, kai nematoma plakančios vaisiaus širdies. Dažniausiai siūloma sužadinti gimdymą vaistais ir gimdymas planuojamas tik natūraliu būdu, išskyrus retus atvejus, kai gimdymas tokiu būdu negalimas. Net ir laikantis visų šiuolaikinių nėštumo priežiūros standartų, vaisiaus žūties kartais išvengti nepavyksta. Tačiau net ir po blogos nėštumo baigties tikimybė, kad tai pasikartos kito nėštumo metu, yra labai maža – tik iki 3 procentų. Siekiant išvengti vaisiaus žūties, reikia atsisakyti žalingų įpročių, planuoti nėštumą, gerti folio rūgšties tikintis pastoti ir tęsti jos gėrimą iki 12 nėštumo savaitės, reguliariai lankytis gydymo įstaigoje nėštumo metu, atlikti nurodytus tyrimus, gydyti ūmias ir kontroliuoti lėtines ligas, kreipti dėmesį į vaisiaus aktyvumą ir sumažėjus ar išnykus vaisiaus judesiams nedelsiant kreiptis į akušerį-ginekologą.